

Valtion aluehallinnon uudistus ja arkistotoimi

Suomen VIII arkistopäivät
Neuvotteleva virkamies Päivi Tommila

Aluehallinnon uudistamishanke

- Pääministeri Matti Vanhasen II hallitusohjelman linjauksiin pohjautuvan uudistuksen tavoitteena on parantaa aluehallinnon kansalais- ja asiakaslähtöisyyttä, tuloksellisuutta ja tehokkuutta
- Tavoitteena selkeyttää valtion aluehallinnon viranomaisten rooleja, tehtäviä, ohjausta ja aluejakoja.
- Aluehallinnon uudistamishanke (ALKU) käynnistettiin kesällä 2007
Hankkeen toimikausi on 29.6.2007 - 31.12.2009.
- Hallituksen esitys aluehallinnon uudistamisesta ([59/2009](#)) annettiin eduskunnalle huhtikuussa 2009 ja HE aluehallinnon viranomaisten tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi ([161/2009](#)) syyskuussa 2009. Eduskunta hyväksyi aluehallinnon uudistamisen lakipaketin [hallintovaliokunnan mietinnön \(13/2009\)](#) mukaisena 11.11.2009.
- Tasavallan presidentti vahvisti valtion uutta aluehallintoa koskevan lainsäädännön 20.11.2009. Lait tulivat voimaan 1.1.2010

Uudet aluehallintoviranomaiset 1.1.2010 alkaen

- **Kuusi Aluehallintovirastoa (AVI-virasto)**
 - Pääasiassa lääninhallitusten, ympäristölupavirastojen, alueellisten ympäristökeskusten ja työsuojelupiirien tehtäviä
 - kuusi päätoimipaikkaa (Rovaniemi, Oulu, Mikkeli, Hämeenlinna, Turku ja Vaasa) ja kuusi toimipaikkaa (Helsinki, Tampere, Jyväskylä, Kouvola, Kuopio ja Joensuu).
- **15 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta (ELY-keskus)**
 - Pääasiassa TE-keskusten, tiepiirien, alueellisten ympäristökeskusten ja lääninhallitusten tehtäviä
 - yhdeksässä on kaikki kolme päävastuualuetta (Rovaniemi, Oulu, Seinäjoki, Jyväskylä, Tampere, Turku, Helsinki, Kuopio ja Kouvola),
 - neljässä kaksi päävastuualuetta (Kajaani, Joensuu, Mikkeli ja Lahti) ja
 - kahdessa yksi päävastuualue (Vaasa ja Pori).

ALKU Asiakirjahallintoprojektin tavoitteet ja tehtävät

VM:n asettama 12.12.2008

Toimikausi 15.12.2008 – 29.1.2010

Asiakirjahallintoprojektin tavoitteena

- valmistella esitys asiakirjahallinnon suunnittelu- ja kehittämistehtävien sekä kirjaamo- ja arkistotoimen organisointimallista ja vastuista, joilla turvataan asiakirjahallinnollisten toimintojen hallittu siirto ja käynnistyminen uusissa virastoissa sekä toimintojen hyvän tiedonhallintatavan mukainen jatkuvuus
- Asiakirjahallinnollisten vastuiden määrittely
- Erillistä organisointia vaativien asioiden määrittely
- Keskitetysti hoidettavien asioiden määrittely
- Arkistonmuodostuksen katkaisun suunnittelu ja lakkautettavien virastojen vanhojen asiakirja-aineistojen järjestäminen ja säilyttäminen
- Tarvittavien käytännön toimintatapojen luominen
- Tehtäväluokituksen mahdollinen yhtenäistäminen
- Tukea virastojen tiedonohjaussuunnitelmatyötä (TOS)
- Ryhmässä edustus TE-keskuksista, lääninhallituksista, työsuojelupiireistä, ympäristölupavirastoista, alueellisista ympäristökeskuksista, tiepiireistä, VM:stä, TEM:stä ja arkistolaitoksesta

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Lähtötilanne ja haasteet

- Haasteena kuuden aluehallinnon organisaation asiakirjahallinnon yhteensovittaminen
 - Yhteensovittamisen tason tunnistaminen, millä aikataululla, millä keinoilla, millä resursseilla
 - Kireä aikataulu, useita rinnakkaisia projekteja ja useita toimijoita-> työn yhteensovittaminen

- Lähtötilanteena erilaisuus ja laajuus
 - Käyttötarkoitukseltaan erityyppistä aineistoa
 - Erilaisia arkistotoimen toimintamalleja
 - Erilaisia arkistointikäytäntöjä ja – menettelyjä
 - Arkistotoimi organisoitu eri tavoin
 - Arkistotoimen ohjaus toteutettu eri tavoin
 - Erilaiset arkistonmuodostussuunnitelmat (AMS)
 - Tehtäväluokitukset osin eri lähtökohdista laadittuja
 - Yhteisten käsitteiden puuttuminen
 - Suuret arkistokokoelmat
 - Runsaasti erilaisia tietojärjestelmiä

Haasteena tehtävien jakautumisen ja siirtymisen moninaisuus

- ALKU-hankkeessa lakkautettiin useita aluehallintoviranomaisia
- Pääsääntöisesti yhden lakkautetun viranomaisen tehtävät siirtyivät yhdelle uudelle viranomaiselle.
- Poikkeuksena tästä olivat lääninhallitukset ja tiehallinto, joiden tehtävät organisoitiin uudelleen ja ne jakautuivat usealle eri taholle
- Esimerkiksi Länsi-Suomen lääninhallituksen tehtävät jakautuivat entisen läänin alueella
 - kahdelle Aluehallintovirastolle,
 - seitsemälle ELY-keskukselle
 - seitsemälle Maakuntaliitolle
 - tämän lisäksi lääninhallitusten tehtäviä siirtyi Poliisihallitukselle, Valtakunnanvoudinvirastolle, Terveysten- ja hyvinvoinninlaitokselle, Liikenteen turvallisuusvirastolle sekä valtakunnallisille erikoistumisyksiköille ja keskitettyjä tehtäviä hoitaville viranomaisille.

Suunnittelun ja linjausten periaatteet

- Tavoitteena laatia linjauksia ja toimintamalleja, jotka toimivat sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja Aluehallintovirastojen asiakirjahallinnassa
- Useasta toimintatavasta → yhdenmukaisuuteen
- Erilaisuudesta → samankaltaisuuteen
- Yksin tekemisestä → yhteisen osaamisen hyödyntämiseen
- Linjaukset ja toimintamallit kahdelle aikajänteelle
 - Tarpeet 1.1.2010
 - Turvata asiakirjahallinnollisten toimintojen hallittu siirto ja käynnistyminen
 - Toimintojen hyvän tiedonhallintatavan mukainen jatkuvuus
 - Pidemmän aikavälin tavoitetilä
 - Kiinnepisteenä siirtyminen yhteiseen asianhallintajärjestelmään

ALKU –asiakirjahallintoa koskevat keskeiset päätökset

- Kukin ELY ja kukin AVI itsenäinen arkistonmuodostaja
- Arkistonmuodostussuunnitelmat
 - ELYillä ja AVEilla yhdenmukainen ”hallintoAMS” & tehtäväluokitus
 - ELYillä ja AVEilla kummallakin omat yhdenmukaiset ”kehyssubstanssiAMSit” ja tehtäväluokitukset
- Yhdenmukainen toimintamalli arkistonmuodostuksen katkaisulle
- Vanhojen arkistojen vastuumalli
- Kullakin virastolla hallinnollisesti keskitetty ja toiminnallisesti yhdenmukainen asiakirjahallinto (kirjaamo- ja arkistotoimi)
 - Siirtymäajan jälkeen myös fyysisesti keskitetyt asiakirjahallinnon palvelut
- Asiakirjahallinnon ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen keskitetään ELYjen ja AVI:n tietohallintoyksiköihin, jonne rekrytoidaan myös asiakirjahallinnon asiantuntijoita

Asiakirjahallinnon tehtävien organisointi ja vastuut

Ministeriöt

Ohjaavat asiakirjahallintoa osana hallinnonalan ohjausta

ELY/AVI tietohallintoyksiköt

ELY/AVI asiakirjahallinnon yhteinen kehittäminen, suunnittelu ja ohjeistus osana tietohallintoyksiköitä

Virastot

Virastoilla keskitetty asiakirjahallinto. Tuottavat virastojen asiakirjahallinnon palvelut

Yhteistyöryhmä

Yhteen sovittaa AVI/ELY asiakirjahallinnon kehittämistä. Jäsenet ministeriöistä sekä AVI/ELY tietohallintoyksikön asiantuntijat

Verkostot

Tietohallintoyksiköiden asiakirjahallinnon asiantuntijoiden vetämät ELY/AVI-asiakirjahallinnon verkostot, joissa edustajat ELYistä ja AVEista

Tietohallintopalveluyksikkö (AHTI)

Tuottaa kaikille yhteisiä järjestelmäpalveluja

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

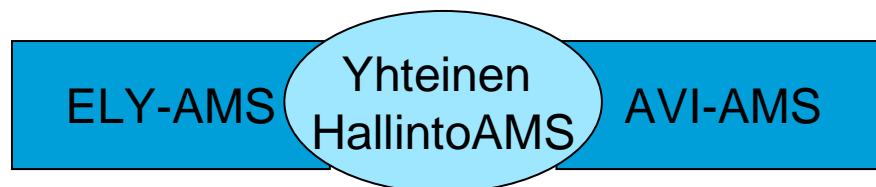
Arkistonmuodostussuunnitelma & tehtäväluokitus

Valda
käytössä

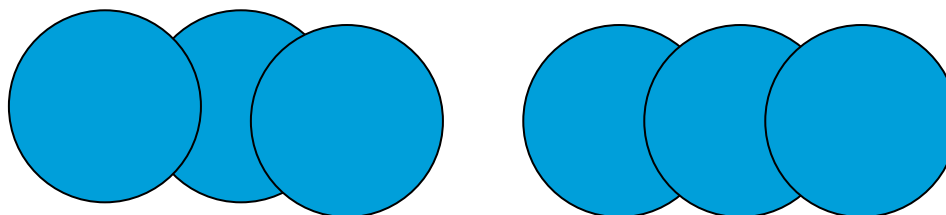
Yhteinen AMS ja
tehtäväluokitus

1.1.2010

Yhteiset AMSit ja
tehtäväluokitukset

2009

Erillisiä AMSeja &
tehtäväluokituksia

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Arkistokokoelmien katkaisu

- Ratkaistut asiat ns vanhoihin arkistoihin ja 1.1.2010 vireillä olevat siirtyvät uusille viranomaisille
- Arkistonmuodostuksen päättyessä vanhan ja uuden organisaation asiakirja-aineisto pidettävä toisistaan erillään
- Uusien organisaatioiden asiakirjahallinnolle luodaan uudet, yhdenmukaiset ohjeet
 - sovelletaan 1.1.2010 alkaen muodostuvaan ja vuodenvaihteessa vireillä olleisiin ja uusille organisaatioille siirtyvien asioiden asiakirjoihin
- Edeltäjävirastojen arkistoihin noudatettavat arkistointitavat eivät muutu organisaatiouudistuksen yhteydessä → noudatetaan niitä arkistointikäytäntöjä ja toimintamalleja (ml. arkistokaava), jotka ovat olleet käytössä eri toimialoilla

Lakkautettavien viranomaisten vanhojen arkistojen hoidon vastuut

- Vastuu ELYjä ja AVEja edeltävien virastojen arkistoista kuuluu pääsääntöisesti nyt perustettaville virastoille
- Vastuu siirtyy suoraan ilman lainoja nykyisten virastojen arkistoilta uudelle organisaatiolle
- Lainoja tarvitaan vain kun kyse on arkistomateriaalista, joka siirtyy AVlen tai ELYjen ulkopuolisten organisaatioiden hoidettaviksi tehtäviksi
- Tiehallinto poikkeus: pääsääntöisesti asiakirjat jäivät sen viranomaisen hallintaan, joka ne oli arkistoinut tai jossa asian käsittely jatkui . Yhteisen asiakirja-aineistojen jakamisesta Liikenneviraston ja ELY:jen kesken tehtiin erillinen päätös

Vastuut virastojen hallussa olevista edeltäjävirastojen arkistoista

Tehtiin kartoitus virastojen hallussa olevista edeltäjävirastojen arkistoista ja laadittiin vastuiden siirtolistat

Itä-Suomen Aluehallintoviraston vastuulla olevat vanhat arkistot

- Itä-Suomen lääninhallituksen arkisto
- Mikkelin lääninhallituksen arkisto
- Kuopion lääninhallituksen arkisto
- Pohjois-Karjalan lääninhallituksen arkisto
- Itä-Suomen ympäristölupaviraston arkisto
- Itä-Suomen työsuojelupiirin arkisto
- Ent. Kuopion työsuojelupiirin arkisto
- Ent. Pohjois-Karjalan työsuojelupiirin arkisto (Joensuu)
- Ent. Mikkelin työsuojelupiirin arkisto (Mikkeli)
- Mahdolliset Itä-Suomen työsuojelupiirin hallussa olevat muut arkistot

Arkistokokoelmat

Nykytilakartoituksen mukaan

- Paperiasiakirjojen kokonaismäärä noin 52 hyllykilometriä
- Pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja noin 16 hyllykilometriä, joista 40 vuotta vanhempia noin 2,7 hyllykilometriä
- Siirtokunnossa olevia pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja noin 3,6 hyllykilometriä
- Järjestämättä olevia asiakirjoja noin 4,5 hyllykilometriä
- Hävitystä odottavia asiakirjoja noin 3, 2 hyllykilometriä
- Seulomatta olevia asiakirjoja noin 7 hyllykilometriä
- Kartat, piirustukset noin 47 598 kpl

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Arkistolaitoksen periaatepäätös 10.3.2009

Arkistolaitoksen periaatepäätös:

- ELYjä ja AVIja edeltävät organisaatiot katsotaan organisaatio-uudistuksen yhteydessä lakkautettaviksi organisaatioiksi
 - Arkistolaitos sitoutuu vastaanottamaan ao. organisaatioiden seulotun sp aineiston 31.12.2009 asti välittömästi ilman 40 vuoden aikarajaa sekä säilyttämään asiakirja-aineisto Arkistolaitoksessa ilman kustannuksia
 - Arkistolaitokseen siirretylle aineistoille Arkistolaitoksen antama tietopalvelu kuten 40 vuotta vanhempien asiakirjojen osalta
 - Siirtojen toteuduttava 31.12.2014 mennessä

Erillishanke vanhojen aineistojen seulomiseksi ja järjestämiseksi

ALKU tietojärjestelmäryhmän päätös 7.5.2009

- Tietojärjestelmäryhmä tukee ehdotusta erillisen seulonta- ja järjestämishankkeen perustamisesta
- ALKU tietojärjestelmäryhmän päätös 17.12.2009
 - Perustetaan esiselvitysryhmä laatimaan toiminta-, rahoitus- ja organisointimalli seulontahankkeelle
- Tilanne toukokuu 2010
 - Valmisteilla työryhmän asettaminen esiselvityksen laatimiseksi
 - Työryhmän tavoitteena on laatia ehdotus aluehallintoviranomaisten hallussa olevan pysyvästi säilytettävän aineiston seulonta- ja järjestämishankkeen toteutus-, hallinnointi- ja organisointimallista, laatia kokonaisarvio hankkeen kustannuksista ja resursointitarpeista sekä ehdotus hankkeen rahoitusmallista ja eri toimijoiden rooleista ja vastuista. Ehdotus hankkeen aikataulutuksesta ja vaiheistamisesta

Miten tästä eteenpäin

Tiivis yhteistyö ja yhdenmukainen kehittäminen jatkuu

- AVI ja ELY tietohallintoyksiköiden yhteistyö käynnistynyt

Siirtyminen sähköiseen asianhallintaan ja sähköiseen säilyttämiseen

- Aluehallinnon sähköisten palveluiden ja asianhallinnan kehittämishanke käynnistyy 2010
- eAMS valmistelu käynnistyy osana kehittämishanketta

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY